

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Кирилюк Алла Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ	220
Мазуренко Світлана Вікторівна ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОВЖИВАННЯ ПАТЕНТНИМИ ПРАВАМИ	224
Мартинюк Іван Вікторович ЗАХИСТ ПАТЕНТНИХ ПРАВ У МЕТАВСЕСВІТІ.....	227
Бакутін Артем Олегович ДО ПИТАННЯ ЗДАТНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТВОРЮВАТИ ХОРЕОГРАФІЧНІ ТВОРИ.....	230
Бугаєць Альона Сергіївна РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В НОВИХ РЕАЛІЯХ.....	233
Гриценюк Владислав Олександрович ЗАХИСТ ПРАВ НА МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТВОРИ.....	235
Здирко Єлизавета Михайлівна ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ	237
Ларіонов Владислав Сергійович ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ УМОВНОГО ДОСТУПУ ДО МЕДІА-СЕРВІСІВ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО	241
СЕКЦІЯ 15. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ	
Подцерковний Олег Петрович ЩОДО ПРОБЛЕМ РІЗЬКОГО ПОГІРШЕННЯ СТАНУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	245
Будурова Ганна Миколаївна ЗМІНА ПРАВОВИХ ТИТУЛІВ МАЙНА ДЕРЖАВНИХ І КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ОНОВЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	248
Гофман Олександр Рудольфович, Петров Володимир Володимирович ПІДТРИМКА ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТИ.....	251
Добровольська Володимира Володимирівна ЩОДО ЛІЦЕНЗУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	254
Згама Антоніна Олександрівна ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СУДОЧИНСТВІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	257
Квасніцька Ольга Олексіївна ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ОПЕРАТОРІВ ДОСТУПНОГО ЖИТЛА У СВІТЛІ ЗАКОНОПРОЄКТУ «ПРО ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ» ТА ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НЕСПРОМОЖНІСТЬ.....	261
Попелюк Вадим Павлович ЩОДО СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВОЮ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЖИТЛО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	264
Войнарівський Микола Миколайович ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ У ПЕРЕВЕЗЕННЯХ.....	267
Райчева Світлана Іванівна ВІДОКРЕМЛЕНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ КОНЦЕНТРАЦІЇ МАЙНОВИХ СПОРІВ У ПРОЦЕДУРАХ БАНКРУТСТВА	271
Артёмов Дмитро Володимирович ЩОДО ПОНЯТТЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	273
Бабалунга Олесь Михайлович НЕДІЙСНІСТЬ АРБИТРАЖНОГО ЗАСТЕРЕЖЕННЯ В КОНТРАКТІ.....	276

РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В НОВИХ РЕАЛІЯХ

Штучний інтелект має широкий вплив в усьому світі як на міжнародно-правовому, так і на внутрішньому рівні, однак він не знаходить свого закріплення в міжнародному праві. Міжнародні організації, такі як Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), не виробили єдиних положень щодо визначення місця штучного інтелекту в системі об'єктів права інтелектуальної власності. За таких обставин існує потреба в глибшому дослідженні будови захисту права інтелектуальної власності штучного інтелекту.

На сьогодні відсутнє будь-яке помітне міжнародно-правове регулювання чи узгоджена позиція держав щодо права інтелектуальної власності на об'єкти створені з використанням штучного інтелекту. Деякі норми м'якого права, наприклад, Рамкова конвенція Ради Європи щодо штучного інтелекту дають певну надію, але недостатні для встановлення міжнародно-правового режиму [1]. Наведене призводить до відсутності гармонізації в регулюванні штучного інтелекту та права інтелектуальної власності. Так, Європейський парламент та Рада вважають, що технологія штучного інтелекту може створити низку проблем для сучасного суспільства, пов'язаних з конфіденційністю, безпекою та конфліктом правових актів щодо захисту даних [2].

Зв'язок між штучним інтелектом та режимом права інтелектуальної власності стосується управління останньою та роллю, яку правовий режим інтелектуальної власності може відіграти в захисті творів, створених за допомогою штучного інтелекту, а також впливу штучного інтелекту на право інтелектуальної власності.

Вирішення цього питання повинне стати головною метою міжнародно-правового регулювання прав інтелектуальної власності для об'єктів, створених за допомогою штучного інтелекту. Тут можна побачити точку перетинання права інтелектуальної власності та штучного інтелекту. При цьому слід брати до уваги, що об'єкти права інтелектуальної власності, що створені за допомогою штучного інтелекту, можуть регулюватися більше ніж однією нормою права інтелектуальної власності. Однак в тому, що стосується застосовності права інтелектуальної власності до об'єктів, створених за допомогою штучного інтелекту, виникає питання щодо ефективності такого захисту.

Програми, що використовують штучний інтелект, здатні до незалежного продукування літературних та інших мистецьких творів. Однак, ця здатність може не достатньо відповідати існуючим режимам міжнародно-правового регулювання права інтелектуальної власності, які тісно пов'язані саме з людською креативністю. Основним питанням тут є чи слід присвоювати права інтелекту-

альної власності оригінальним літературним чи мистецьким творам, створеним за допомогою штучного інтелекту, чи роботі користувачів цього інтелекту [3].

Дійсно, певні складові творів, як і твори в цілому, створені за допомогою ШІ, можуть потрапляти під захист права інтелектуальної власності. Тут особливого значення набуває правовий контекст в якому описується штучний інтелект, що впливає на те, яким чином «штучний автор» може сприяти виникненню правовідносин інтелектуальної власності. Зокрема, виникають питання щодо можливості створити правовий режим для новітніх систем штучного інтелекту. Це питання об'єктивних передумов, наприклад, оригінальності та креативності робіт, створених із застосуванням ШІ, яке, в свою чергу, тягне за собою питання технічного характеру. Як підкреслюють А. Джордж та Т. Велш, з точки зору поточного міжнародно-правового регулювання, що полягає в практиці Всесвітньої організації інтелектуальної власності та Угоди TRIPS [4], виникає питання про самостійність творів, що створені за допомогою ШІ та про творчі стимули, що призвели до створення таких робіт [5, с. 616].

Технологічний розвиток штучного інтелекту може справити вплив на правові системи, поставивши під сумнів їхню здатність врегулювати права інтелектуальної власності на велику кількість творів [6]. Допомогти у вирішенні цих питань можуть міжнародні організації, що наразі займаються пошуком нових визначень та підходів в даній сфері. Ця спільна діяльність дозволить створити послідовне міжнародно-правове регулювання, що, в свою чергу, створить впевненість серед держав в розробці норм національного законодавства щодо права інтелектуальної власності на продукти, створені із використанням штучного інтелекту.

Список використаних джерел:

1. The Framework Convention on Artificial Intelligence, 05.09.2024. URL: <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-framework-convention-on-artificial-intelligence> (дата звернення: 15.04.2025).
2. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence and amending Regulations (EC) No 300/2008, (EU) No 167/2013, (EU) No 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 and Directives 2014/90/EU, (EU) 2016/797 and (EU) 2020/1828 (Artificial Intelligence Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj> (дата звернення: 15.04.2025).
3. Фоміна Н. Чи можуть твори, створені за допомогою ШІ, розраховувати на авторське право. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/chi-mozhut-tvori-stvoreni-za-dopomogoyu-shi-rozrahovuvati-na-avtorske-pravo.html> (дата звернення: 15.04.2025).
4. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (дата звернення: 15.04.2025).
5. George A., Walsh T. Artificial intelligence is breaking patent law. *Nature*. 2022. Vol. 605. P. 616-618. P. 616.

6. WIPO Technology Trends 2019: Artificial Intelligence. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_1055.pdf (дата звернення: 15.04.2025).

Ключові слова: право інтелектуальної власності, штучний інтелект, міжнародно-правове регулювання права інтелектуальної власності, авторське право.

Keywords: intellectual property law, artificial intelligence, international legal regulation of intellectual property law, copyright.

Гриценюк Владислав Олександрович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції*

ЗАХИСТ ПРАВ НА МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТВОРИ

У сучасному цифровому світі мультимедійні твори займають особливе місце. Вони охоплюють різноманітні форми творчості: відео, аудіо, фотографії, графічний дизайн, програмне забезпечення та інтерактивні проєкти. Захист прав на такі твори є важливим аспектом розвитку творчості та інновацій, а також підтримки прав авторів та власників інтелектуальної власності.

Мультимедійний твір – це продукт творчої діяльності, який поєднує кілька видів медіа (наприклад, текст, звук, зображення, відео). Такі твори створюються для розваг, освіти, реклами або інших цілей. Залежно від виду та складності твору, права на нього можуть охоплювати різні аспекти авторського права, патентного права та суміжних прав.

Однією з головних проблем, що виникла через стрімкий розвиток глобальної мережі, є питання дотримання прав інтелектуальної власності. За словами деяких дослідників, майже половина всіх авторських творів і мистецьких робіт, доступних в мережі Інтернет, завантажені незаконно, тобто з порушенням авторських прав.

Оскільки більшість електронних об'єктів доступні в цифровому вигляді, їх можуть використовувати необмежені кола осіб у будь-який зручний час. Твори, що перебувають у відкритому доступі та завантажені в мережу Інтернет, часто стають легкою здобиччю для недобросовісних користувачів. З цієї причини як правовласники, так і звичайні користувачі прагнуть знайти законні шляхи для вирішення цієї проблеми.

Серед поширених хибних уявлень щодо законності використання матеріалів у мережі є думка, що твори можна розмішувати на сайтах за усною згодою автора. Проте законодавство про авторське право чітко регламентує, що авторський договір, на підставі якого передаються майнові права, обов'язково має бути оформлений у письмовій формі. Недотримання цієї вимоги не робить договір недійсним, але позбавляє сторони можливості посылатися на свідчення у разі виникнення суперечок.